

تدوین چارچوب حقوقی همکاری در بهره‌برداری از مجوز داروخانه؛ راهنمای جامع (با رویکرد مشارکت و مسئول فنی)

تأسیس و اداره داروخانه، فرآیندی پیچیده و پر مسئولیت است که مستلزم رعایت دقیق قوانین و مقررات حرفه‌ای، بهداشتی، و تجاری می‌باشد. **قانون تأسیس و بهره‌برداری از داروخانه‌ها** و آیین‌نامه‌های اجرایی آن، چارچوب‌های مشخصی را برای صدور، تمدید، و بهره‌برداری از مجوز داروخانه تعیین کرده است. طبق این قوانین، مسئولیت اصلی بهره‌برداری و اداره داروخانه، بر عهده **دکتر داروساز واجد شرایطی** است که مجوز فعالیت به نام وی صادر شده است.

با این حال، در عمل، ممکن است نیاز به همکاری با اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر برای تأمین سرمایه، مدیریت اجرایی، یا ایفای نقش مسئول فنی پیش بیاید. در چنین شرایطی، تدوین یک **قرارداد حقوقی مستحکم و منطبق با موازین قانونی**، امری حیاتی است تا ضمن حفظ حقوق قانونی دارنده مجوز، چارچوب شفاف برای همکاری ایجاد شود.

این مقاله، به تشریح الزامات حقوقی و فنی تدوین قراردادهای همکاری در حوزه داروخانه‌ها می‌پردازد و دو رویکرد اصلی را مورد بررسی قرار می‌دهد: **قرارداد مشارکت در بهره‌برداری و قرارداد تعیین مسئول فنی (با حفظ مسئولیت دارنده مجوز)**. تاکید می‌گردد که هرگونه توافق باید با رعایت کامل قوانین جاری کشور، به ویژه قانون مربوط به تأسیس و بهره‌برداری از داروخانه‌ها، صورت پذیرد.

مبانی حقوقی و الزامات قانونی در قراردادهای داروخانه

۱. قانون تأسیس و بهره‌برداری از داروخانه‌ها:

- **اصل لزوم تصدی داروساز:** کلیه داروخانه‌ها باید توسط دکتر داروساز واجد شرایط، طبق مقررات و با کسب پروانه از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأسیس و اداره شوند.
- **ممنوعیت واگذاری صرف مجوز:** قانونگذار، واگذاری، انتقال، یا اجاره دادن صرف مجوز داروخانه به غیر داروساز یا داروسازی که مسئول فنی آن داروخانه نیست، را ممنوع کرده است.
- **مسئولیت دکتر داروساز:** مسئولیت قانونی، انضباطی، و صنفی داروخانه، همواره بر عهده دکتر داروسازی است که پروانه به نام وی صادر گردیده است.
- **تعریف مسئول فنی:** فردی واجد شرایط که طبق ضوابط، مسئولیت فنی، دارویی، و داروسازی داروخانه را بر عهده دارد.

۲. قوانین مرتبط:

- **قانون تجارت:** در خصوص ثبت شرکت‌ها (در صورت تأسیس شرکت دارویی).
- **قانون نظام صنفی:** در خصوص اتحادیه‌ها و چارچوب فعالیت‌های صنفی.
- **قانون کار و تأمین اجتماعی:** در صورت استخدام پرسنل در داروخانه.
- **قوانین مالیاتی:** مسئولیت پرداخت مالیات بر درآمد و ارزش افزوده.
- **قوانین مسئولیت مدنی:** در خصوص جبران خسارات احتمالی وارده به بیماران یا اشخاص ثالث.

قرارداد مشارکت در بهره‌برداری از داروخانه

ماده ۱: طرفین قرارداد

- **طرف اول (دارنده مجوز):** آقای/خانم دکتر [نام و نام خانوادگی داروساز]، فرزند [نام پدر]، به شماره ملی [کد ملی]، دارنده پروانه تأسیس داروخانه به شماره [شماره پروانه] صادره از [نام دانشگاه/سازمان مربوطه]، به نشانی [آدرس دقیق داروخانه و محل سکونت دارنده مجوز].
- **طرف دوم (مشارکت‌کننده):** آقای/خانم [نام و نام خانوادگی مشارکت‌کننده]، فرزند [نام پدر]، به شماره ملی [کد ملی]، به نشانی [آدرس محل سکونت مشارکت‌کننده]، و/یا شرکت [نام شرکت] به شناسه ملی [شناسه ملی شرکت]، به نمایندگی آقای/خانم [نام نماینده]، با آدرس [آدرس شرکت].

ماده ۲: موضوع قرارداد

عبارت است از مشارکت طرفین در بهره‌برداری و اداره "داروخانه [نام داروخانه]" به نشانی [آدرس دقیق داروخانه]، که پروانه تأسیس آن در مالکیت طرف اول می‌باشد. این مشارکت شامل تأمین سرمایه، مدیریت اجرایی، توسعه کسب‌وکار، و تقسیم سود و زیان حاصل از فعالیت داروخانه طبق مفاد این قرارداد خواهد بود. مسئولیت فنی و حقوقی نهایی داروخانه، طبق قانون، بر عهده طرف اول (دارنده مجوز) باقی خواهد ماند.

ماده ۳: مدت قرارداد

مدت این قرارداد از تاریخ امضاء به مدت [مثلاً: ۲ سال شمسی] معتبر است و در صورت توافق طرفین و عدم وجود منع قانونی، قابل تمدید خواهد بود.

ماده ۴: آورده طرفین

• آورده طرف اول:

۱. اعطای حق بهره‌برداری از پروانه تأسیس داروخانه به شماره [شماره پروانه].
۲. تأمین مکان داروخانه و سرفلی آن (در صورت وجود).
۳. [اسیر آورده‌ها مانند تجهیزات اولیه، برند، ...].

• آورده طرف دوم:

۱. تأمین سرمایه نقدی به مبلغ [مبلغ ریالی]، که طی [چند فقره چک / حواله بانکی] در تاریخ‌های [تاریخ‌ها] پرداخت خواهد شد.

۲. مدیریت اجرایی و عملیاتی داروخانه، شامل [شرح وظایف مدیریتی مانند: تأمین کالا، مدیریت پرسنل، نظارت بر فروش، بازاریابی، روابط با مشتریان، و...].
۳. [سایر آورده‌ها مانند تخصص، روابط حرفه‌ای، و...].

ماده ۵: تعیین مسئول فنی

طرف اول، آقای/خانم دکتر [نام داروساز مسئول فنی]، به شماره نظام پزشکی [شماره نظام پزشکی] را به عنوان مسئول فنی داروخانه، مطابق با قوانین و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، منصوب می‌نماید. مسئولیت‌های دکتر [نام داروساز مسئول فنی] مطابق با شرح وظایف مصوب قانونی خواهد بود.

ماده ۶: تقسیم سود و زیان

سود خالص حاصل از فعالیت داروخانه پس از کسر کلیه هزینه‌های عملیاتی، مالیاتی، بیمه‌ای، و حقوق و مزایای پرسنل (از جمله حق‌الزحمه احتمالی مسئول فنی)، به نسبت [مثلاً: ۵۰٪ برای طرف اول و ۵۰٪ برای طرف دوم] بین طرفین تقسیم خواهد شد. زیان احتمالی نیز به همین نسبت بر عهده طرفین خواهد بود. محاسبه سود و زیان در پایان هر [مثلاً: فصل / سال مالی] انجام خواهد شد.

ماده ۷: وظایف و اختیارات طرفین

• وظایف طرف اول:

۱. تأمین و حفظ اعتبار پروانه تأسیس داروخانه.
۲. نظارت عالی بر فعالیت داروخانه و حصول اطمینان از رعایت قوانین.
۳. همکاری در جهت تأمین منابع مالی لازم (در صورت توافق).
۴. [سایر وظایف].

• وظایف طرف دوم:

۱. مدیریت اجرایی روزانه داروخانه طبق شرح وظایف مندرج در ماده ۴.
۲. تأمین سرمایه توافق شده.
۳. انجام کلیه امور مربوط به خرید، فروش، انبارداری، و ارائه خدمات دارویی.
۴. مدیریت و نظارت بر پرسنل داروخانه (به جز مسئول فنی، مگر آنکه توافق دیگری باشد).
۵. انجام کلیه تکالیف مالیاتی و بیمه‌ای مربوط به فعالیت و پرسنل داروخانه و ارائه مستندات به طرف اول.
۶. گزارش‌دهی منظم [مثلاً: ماهانه] به طرف اول در خصوص وضعیت عملکرد، مالی، و موجودی کالا.
۷. رعایت دقیق قوانین و مقررات حرفه‌ای و بهداشتی.

- **اختیارات:** کلیه اختیارات اجرایی مربوط به اداره روزمره داروخانه، به طرف دوم تفویض می‌گردد، مشروط بر آنکه در چارچوب شرح وظایف، قوانین، و مفاد این قرارداد باشد. تصمیمات کلان (مانند تغییر در نوع خدمات، تغییر در قیمت‌گذاری عمده کالاها، یا استخدام/اخراج پرسنل کلیدی) باید با تأیید طرف اول صورت پذیرد.

ماده ۸: مسئولیت‌های قانونی و مالی

- مسئولیت نهایی کلیه امور حقوقی، انضباطی، بهداشتی، و دارویی داروخانه، مطابق با قوانین جاری، بر عهده **طرف اول (دارنده مجوز)** می‌باشد.
- طرف دوم مسئول کلیه تبعات ناشی از سوء مدیریت اجرایی، تخلفات پرسنلی (غیر از تخلفات فنی دارویی)، و قصور در انجام تکالیف محوله طبق این قرارداد است.
- کلیه مسئولیت‌های مالیاتی (شامل مالیات بر درآمد، ارزش افزوده و...) و بیمه‌ای (شامل بیمه تأمین اجتماعی پرسنل، بیمه مسئولیت مدنی داروخانه) بر عهده [مثلاً: طرف دوم، با تأیید و نظارت طرف اول / مشترکاً طبق توافق]. صورت‌های مالی و پرداخت‌های مربوطه باید به تأیید طرف اول برسد.

ماده ۹: حقوق طرفین

- **حق الزحمه/دریافتی طرف اول:** مشخص شود آیا دارنده مجوز، علاوه بر سهم سود، مبلغی ثابت یا درصدی از فروش را دریافت می‌کند یا خیر.
- **حق الزحمه/دریافتی طرف دوم:** مشخص شود آیا سهم سود، تنها دریافتی طرف دوم است یا حق الزحمه مدیریتی جداگانه‌ای نیز دریافت می‌کند.

ماده ۱۰: شرایط فسخ قرارداد

این قرارداد در موارد زیر قابل فسخ است:

- با توافق کتبی طرفین.
- در صورت انقضای مدت قرارداد و عدم تمدید.
- در صورت نقض اساسی تعهدات توسط هر یک از طرفین (مانند عدم تأمین سرمایه توسط طرف دوم، یا لغو پروانه توسط مراجع ذیصلاح به دلیل تخلف طرف اول). در صورت تخلف طرف دوم، طرف اول حق فسخ یک‌طرفه قرارداد را خواهد داشت.
- در صورت صدور حکم قطعی از سوی مراجع قانونی مبنی بر ابطال یا لغو پروانه داروخانه.

ماده ۱۱: حل اختلاف

طرفین توافق نمودند کلیه اختلافات و دعاوی ناشی از این قرارداد یا راجع به آن از جمله انعقاد، اعتبار، فسخ، تفسیر یا اجرای آن، از طریق داوری یکی از داوران عضو سامانه جامع داوری ایران با تعیین و نصب داور همچنین تعیین حق الزحمه داوری از سوی آن

سامانه، بعنوان مقام ناصب حل و فصل گردد لذا پس از ثبت درخواست در سامانه مذکور، داور منصوب به موضوع اختلاف رسیدگی و رای لازم را صادر می نماید. شرط داوری حاضر، موافقتنامه‌ای مستقل از قرارداد اصلی بوده و لازم‌الاجرا می باشد.

ماده ۱۲: محرمانگی

طرفین متعهد می‌شوند کلیه اطلاعات مالی، عملیاتی، مشتریان، و اسرار تجاری مربوط به داروخانه را محرمانه تلقی کرده و جز در مواردی که قانوناً ملزم به افشا هستند، به هیچ شخص ثالثی ارائه ندهند.

ماده ۱۳: نسخ قرارداد

این قرارداد در [مثلاً: ۴ نسخه] متحدالمتن و با اعتبار واحد تنظیم، امضاء و بین طرفین مبادله گردید.

امضاء کنندگان:

• طرف اول (دارنده مجوز):

نام و نام خانوادگی:

امضاء:

تاریخ:

• طرف دوم (مشارکت کننده):

نام و نام خانوادگی:

امضاء:

تاریخ:

• مسئول فنی (جهت اطلاع و پذیرش مسئولیت فنی):

نام و نام خانوادگی:

امضاء:

تاریخ:

قرارداد تعیین مسئول فنی داروخانه

با عنایت به قانون تأسیس و بهره‌برداری از داروخانه‌ها و لزوم حضور دکتر داروساز واجد شرایط به عنوان مسئول فنی، این قرارداد در خصوص تعیین مسئول فنی داروخانه [نام داروخانه] به نشانی [آدرس داروخانه]، که پروانه تأسیس آن به نام آقای/خانم دکتر [نام دارنده مجوز] صادر گردیده است، منعقد می‌گردد.

ماده ۱: طرفین قرارداد

- طرف اول (صاحب امتیاز/دارنده مجوز): آقای/خانم دکتر [نام و نام خانوادگی دارنده مجوز]، ... (مشخصات کامل)
- طرف دوم (مسئول فنی): آقای/خانم دکتر [نام و نام خانوادگی مسئول فنی]، فرزند [نام پدر]، به شماره ملی [کد ملی]، شماره نظام پزشکی [شماره نظام پزشکی]، دارنده [ذکر وضعیت نظام پزشکی؛ فعال، پروانه اشتغال به کار و ...]، به نشانی [آدرس محل سکونت].

ماده ۲: موضوع قرارداد

عبارت است از انجام وظایف قانونی و حرفه‌ای مسئول فنی داروخانه [نام داروخانه]، طبق شرح وظایف مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، توسط طرف دوم به نمایندگی از طرف اول، و پذیرش مسئولیت فنی داروخانه توسط طرف دوم در چارچوب قوانین.

ماده ۳: مدت قرارداد

این قرارداد از تاریخ [تاریخ شروع] به مدت [مثلاً: یک سال شمسی] معتبر است و پس از انقضاء، در صورت تمایل طرفین و عدم وجود مانع قانونی، قابل تمدید خواهد بود.

ماده ۴: شرح وظایف مسئول فنی (بر اساس ضوابط وزارت بهداشت)

- نظارت مستمر بر کلیه امور دارویی داروخانه، از جمله تهیه، نگهداری، توزیع، و فروش داروها.
- تأمین دارو و ملزومات پزشکی بر اساس ضوابط و مقررات.
- کنترل و نظارت بر تاریخ انقضاء داروها و اقلام موجود.
- پاسخگویی به مراجعین و ارائه مشاوره دارویی.
- تهیه و تنظیم صورت‌های دارویی و گزارش‌های لازم.
- نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات جاری توسط کلیه کارکنان داروخانه.
- حضور منظم و کافی در داروخانه طبق ساعات تعیین شده توسط وزارت بهداشت و طبق توافق طرفین.

- [ذکر سایر وظایف خاص توافق شده].

ماده ۵: حق الزحمه مسئول فنی

در ازای انجام وظایف فوق، طرف اول ماهانه مبلغ [مبلغ ریالی] به عنوان حق الزحمه به طرف دوم پرداخت می نماید. این مبلغ در پایان هر ماه شمسی پرداخت خواهد شد.

ماده ۶: مسئولیتها

- مسئولیت نهایی کلیه امور قانونی، انضباطی، و بهره برداری داروخانه، طبق قانون، بر عهده طرف اول (صاحب امتیاز) است.
- مسئولیت فنی، دارویی، و داروسازی داروخانه، بر عهده طرف دوم (مسئول فنی) می باشد. هرگونه قصور یا تخلف در این زمینه، منجر به مسئولیت قانونی و انضباطی طرف دوم خواهد شد.
- مسئولیت های مربوط به استخدام، بیمه، و حقوق سایر کارکنان داروخانه (غیر از مسئول فنی) بر عهده طرف اول است، مگر آنکه توافق دیگری در این خصوص صورت گرفته باشد.

ماده ۷: تعهدات طرفین

- تعهدات طرف اول: پرداخت به موقع حق الزحمه، فراهم نمودن کلیه امکانات لازم برای انجام وظایف مسئول فنی، همکاری با مسئول فنی در اجرای قوانین.
- تعهدات طرف دوم: انجام دقیق وظایف محوله، رعایت کامل قوانین و مقررات، حفظ اسرار حرفه ای، حضور منظم در داروخانه، عدم پذیرش مسئولیت فنی همزمان در داروخانه دیگر (مگر با مجوز رسمی).

ماده ۸: فسخ قرارداد

این قرارداد در موارد زیر قابل فسخ است:

- با توافق کتبی طرفین.
- در صورت اتمام مدت قرارداد و عدم تمدید.
- در صورت لغو یا تعلیق پروانه مسئول فنی توسط سازمان نظام پزشکی یا وزارت بهداشت.
- در صورت تخلف طرف دوم از شرح وظایف قانونی و حرفه ای، که به تأیید مراجع ذی صلاح (مانند بازرسی وزارت بهداشت یا سازمان تعزیرات) برسد.
- در صورت فوت، حجر، یا بازنشستگی مسئول فنی.
- در صورت انصراف هر یک از طرفین با رعایت دوره اخطار [مثلاً: دو ماهه] و اعلام کتبی.

ماده ۹: حل اختلاف

طرفین توافق نمودند کلیه اختلافات و دعاوی ناشی از این قرارداد یا راجع به آن از جمله انعقاد، اعتبار، فسخ، تفسیر یا اجرای آن، از طریق داوری یکی از داوران عضو سامانه جامع داوری ایران با تعیین و نصب داور همچنین تعیین حق الزحمه داوری از سوی آن سامانه، بعنوان مقام ناصب حل و فصل گردد لذا پس از ثبت درخواست در سامانه مذکور، داور منصوب به موضوع اختلاف رسیدگی و رای لازم را صادر می نماید. شرط داوری حاضر، موافقتنامه‌ای مستقل از قرارداد اصلی بوده و لازم‌الاجرا می باشد.

ماده ۱۰: نسخ قرارداد

این قرارداد در ۲ نسخه متحدالمتن تنظیم، امضاء و بین طرفین مبادله گردید.

امضاء کنندگان:

• طرف اول (صاحب امتیاز):

نام و نام خانوادگی:

امضاء:

تاریخ:

• طرف دوم (مسئول فنی):

نام و نام خانوادگی:

امضاء:

تاریخ:

تذکر نهایی:

این نمونه‌ها صرفاً چارچوب اولیه هستند. حتماً و پیش از هرگونه اقدام، با یک وکیل متخصص در امور داریوسازی و حقوق تجارت مشورت نمایید تا قرارداد نهایی با رعایت تمامی جزئیات قانونی و متناسب با شرایط خاص شما تدوین گردد. وبسایت «ایران کارگاه» و تیم حقوقی آن، مسئولیتی در قبال استفاده نادرست یا بدون مشورت از این نمونه‌ها نخواهد داشت.